

**Онорé
де
Бальзак
і
Україна**

Онорé де Бальзák (20 травня 1799, Тур, Франція — 18 серпня 1850, Париж, Франція) — французький письменник. Перший успіх до нього прийшов після написання «Психології шлюбу» (1829), навіяного Вальтером Скоттом. Це було початком великої серії романів під загальною назвою «Людська комедія». Писав також оповідання.

Оноре де Бальзак
1799—1850

У 1832 р. письменник отримав листа, що надійшов з Одеси за підписом «Іноземка» з приводу його роману «Тридцятирічна жінка». Авторка послання була багата українська поміщиця Евеліна Ганська, власниця маєтку поблизу Бердичева. Письменник почав листування з жінкою, а згодом зустрівся з нею у Швейцарії. Ганська була вродливою вельможною жінкою. Між письменником і нею зав'язались дружні стосунки, які невдовзі переросли в справжнє кохання. Вони не могли одружитись, адже Евеліна мала чоловіка. Венцеслав Ганський помер у 1841 р., але закоханим через різні обставини довелось чекати на вінчання ще дев'ять років. Вони зустрічались у різних містах і країнах Європи: у Швейцарії, Відні, Дрездені, Санкт-Петербурзі, а зрештою одружились у Бердичеві. Бальзак двічі відвідував Україну: у вересні 1847-січні 1848 р. і протягом останніх місяців 1849-го до квітня 1850 року. Окрім Верхівні, маєтку Ганської, він кілька разів був у Бердичеві. Україна вразила його своїми полями і родючою землею

**Евеліна Ганська і Оноре де
Бальзак**

«...Це пустеля, царство хлібів, ці мовчазні прерії Купера, — захоплено зазначав він. — Тут починається український чорнозем, шар чорного і тучного ґрунту завтовшки футів п'ятдесяти, а іноді навіть і більше. Його ніколи не угниють...»

Разом з Ганською Бальзак відвідав Київ і так описав його красу і велич у листі до Лори де Сюрвіль:

«...Ось я і побачив цей Північний Рим, це татарське місто з трьомастами церквами, з багатствами Лаври і Святої Софії українських степів. Добре поглянути на це ще разок...».

У 1847, 1848 і 1850 роках
відвідав Київ (загалом було 6
візитів письменника до Києва).

Зупинявся у будинку
польських магнатів Ганських на П
ечерську(неподалік
теперішньої вулиці Липської),
почав писати нарис «Лист про
Київ».Бував у Контрактовому
будинку на Подолі під час
контрактових ярмарків.

Тривалий час жив у
селі Верхівня (нині Житомирської
області), в маєтку Ганських (з осені
1847 по лютий 1848 року та з осені
1848 року по квітень 1850 року).

Маєток Ганських

с. Верхівня, чекаючи вирішення прикордонних формальностей, на 4 дні зупинився у містечку Вишнівець (нині смт Збаразького району Тернопільської області) в палаці князів Вишневецьких, де жила дочка Ганської Анна, заміжня за графом Ж. Мнішеком. Враження про Вишнівець виклав у листах до Е. Ганської в Париж, назвавши, зокрема, палац і парк на березі Горині «польським Версалем» і запропонувавши проекти вивезення з Вишнівеччини деревини для будівництва залізниці та спорудження тут ставків, суконної фабрики.

У 1850 році одружився з Евеліною Ганською. Вінчання відбулося 2 березня 1850 року в костьолі Святої Варвари міста Бердичів. На вінчанні були присутні дочка Евеліни — Анна, Густав Олізар та граф Жорж Мнішек. Вінчав Житомирський прелат Віктор Ожаровський та канонік Йосип Білобоцький.

Листувався, зокрема, з начальником митниці міста Радивилів.

Помер 18 серпня 1850 року у Парижі.
У 2011 році в Бердичеві, навпроти костелу Варвари, було відкрито пам'ятник славетному письменнику. Автором погруддя став житомирський скульптор Василь Фешенко

На честь Оноре де Бальзака названо перший український клуб Ротарі, що об'єднує франкомовних киян та іноземців, що мешкають у Києві, засідання якого проводяться французькою мовою.

Rotary
УКРАЇНА

